

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2025/1 (Değişik İşler)

Karar Sayısı : 2025/1

Karar Tarihi : 27/3/2025

R.G.Tarih-Sayı : 19/6/2025-32931

TALEPTE BULUNAN: Milli Parti

TALEBİN KONUSU: Yerli ve Milli Parti isminde yer alan “*Milli*” ibaresinin 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu’nun 96. maddesine aykırılığı ileri sürülerek anılan Parti isminin hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden terkinine karar verilmesi talebidir.

I. TALEBİN GEREKÇESİ

Milli Parti Genel Başkanının başvuru dilekçesinde özetle; Milli Partinin 27/10/2020 tarihinde kurulduğu, Parti isminde yer alan “*Milli*” ibaresinin kendilerinden sonra kurulan Yerli ve Milli Parti tarafından kullanılmasının 2820 sayılı Kanun’a, 4/11/2004 ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu’nun 29. maddesi ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve ek protokollerinin ilgili hükümlerine aykırılık teşkil ettiği belirtilerek söz konusu ibarenin Yerli ve Milli Parti tarafından kullanılmasının tedbiren durdurulması ve bu ibarenin kullanılamayacağına karar verilmesi talep edilmiştir.

II. YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞININ MÜTALAASI

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının mütalaasında özetle; 2820 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat çerçevesinde her iki parti isminin incelenmesi neticesinde “*Milli Parti*” ibaresinin her iki parti isminde de yer almakla birlikte aleyhine talepte bulunulan partinin isminde ayrıca “*Yerli ve*” ibaresinin yer aldığı, bu hâliyle 28/7/2023 tarihinde tüzel kişilik kazanan Yerli ve Milli Parti isminin, 27/10/2020 tarihinde tüzel kişilik kazanan Milli Parti ismiyle iltibasa mahal verecek şekilde benzerlik göstermediği ifade edilerek Yerli ve Milli Partinin isminde yer alan “*Milli*” ibaresinin kullanılmasının tedbiren durdurulmasına ve bu ismin kullanılamayacağına karar verilmesi talebinin reddine karar verilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

III. PARTİNİN SAVUNMASI

Yerli ve Milli Parti savunmasında özetle; “*Milli*” ibaresinin toplumun ortak değerlerini yansıtan bir kelime olduğu ve sadece bir partinin kullanımına hasredilemeyeceği, siyasi partilerle ilgili esasların düzenlendiği 2820 sayılı Kanun’da parti isimlerinin ve amblemlerinin aynen ve iltibasa mahal verecek şekilde kullanımın yasaklandığı, parti isimlerinin talepte bulunan partiyle aynı olmadığı gibi amblemlerinin de talepte bulunan partiden kolayca ayırt edilebilecek kadar farklı olduğu belirtilerek Partilerinin isminde yer alan “*Milli*” ibaresinin kullanılmasının tedbiren durdurulmasına ve bu ismin kullanılamayacağına karar verilmesi talebinin reddine karar verilmesi gerektiği belirtilmiştir.

IV. İNCELEME

1. Milli Parti Genel Başkanının başvurusu, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının mütalaası, Yerli ve Milli Partinin savunması, Raportör Burak FIRAT tarafından hazırlanan rapor, ilgili Anayasa ve kanun kuralları ile bunların gerekçeleri ve diğer belgeler okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. Talepte bulunan Milli Parti 27/10/2020 tarihinde, isminin hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden terkinine karar verilmesi istenen Yerli ve Milli Parti ise 28/7/2023 tarihinde kuruluşlarına dair bildirge ve eklerinin İçişleri Bakanlığına verilmesi suretiyle tüzel kişilik kazanmışlardır.

3. Anayasa'nın 68. maddesinin üçüncü fıkrasında “*Siyasî partiler önceden izin almadan kurulurlar ve Anayasa ve kanun hükümleri içerisinde faaliyetlerini sürdürürler.*” hükmüne yer verilmiş, 69. maddesinin son fıkrasında da siyasi partilerin kuruluş ve çalışmalarının anılan maddedeki esaslar çerçevesinde kanunla düzenleneceği belirtilmiştir.

4. Siyasi partilerle ilgili esasların düzenlendiği 2820 sayılı Kanun'un “*Kullanılamayacak parti adları ve işaretler:*” başlıklı 96. maddesinin birinci fıkrasında “*...siyasî parti siciline kayıtlı bulunan siyasî partilerin isimleri, amblemleri, rumuzları, rozetleri ve benzeri işaretleri[nin] aynen veya iltibasa mahal verecek şekilde başka bir siyasi partice kullanılmayacağı...*” belirtilmiştir.

5. Öte yandan 2820 sayılı Kanun'un “*Diğer sebeplerle başvuru*” başlıklı 104. maddesinin üçüncü fıkrasında “*...siyasi parti siciline kayıtlı bulunan siyasi partilerin isimleri, amblemleri ve rumuzlarını aynen veya iltibasa mahal verecek şekilde kabul eden veya kullanan siyasi parti aleyhine Anayasa Mahkemesine, Cumhuriyet Başsavcılığınca resen veya ilgili siyasi parti tarafından doğrudan yazı ile başvurulur. Anayasa Mahkemesi başvuru tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde isim, amblem ve rumuzlarla ilgili olarak siyasi parti siciline kayıt önceliğine göre yapacağı incelemede bu Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasına aykırılık görürse, aykırılık teşkil eden isim, amblem ve rumuzların hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden terkinine karar verir.*” hükmü yer almaktadır.

6. Anılan düzenlemelerle, bir partinin siyasi parti siciline kayıtlı bir başka partinin ismini aynen veya iltibasa yol açacak şekilde kullanması yasaklanmıştır. Söz konusu düzenleme; cumhuriyet, millet, adalet, demokrasi, özgürlük, millî ve hak gibi toplumun ortak değerlerini ifade eden kelimelerin birden çok parti tarafından parti isminde kullanılabilmesine engel oluşturmamaktadır.

7. Siyasi partilerin, seçmenlere verecekleri mesajları daha anlamlı kılmak ve hitap ettikleri seçmen kitlesinin önemseydiği değerlere sahip çıktıklarını göstermek için cumhuriyet, millet, adalet, demokrasi, özgürlük, millî ve hak gibi kelimeleri, söz konusu kelimeler siyasi parti siciline kayıtlı bir başka siyasi parti isminde yer alsa dahi parti isimlerinde -karışıklığa yol açmamak kaydıyla- kullanabilmeleri mümkündür.

8. Belirtilen ilkeler çerçevesinde, Türkçe Sözlük'te “*millete özgü, ulusal*” şeklinde tanımlanan *millî* kelimesinin birden çok parti tarafından kullanılabilmemesinin mümkün olduğu ve bu kelimenin önüne “*Yerli ve*” ibaresi eklenmek suretiyle Yerli ve Milli Parti tarafından kullanıldığı dikkate alındığında söz konusu parti isminin Milli Parti ile aynı olduğunun veya iltibasa mahal verecek nitelikte benzer olduğunun söylenebilmesi mümkün değildir.

9. Açıklanan nedenlerle, “*Millî*” ibaresinin Yerli ve Milli Parti isminde yer almasının 2820 sayılı Kanun'un 96. maddesine aykırılık oluşturmadığı anlaşıldığından, Yerli ve Milli Parti isminin hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden terkinine karar verilmesi talebinin reddi gerekir.

V. HÜKÜM

Yerli ve Milli Parti isminde yer alan “*Millî*” ibaresinin 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 96. maddesine aykırılığı ileri sürülerek anılan Parti isminin hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden terkinine karar verilmesi talebinin REDDİNE 27/3/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Esas Sayısı : 2025/1 (Değişik İşler)

Karar Sayısı : 2025/1

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

Üye
Metin KIRATLI